

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI
İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN OLUŞAN
KARMA KOMİSYON
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

---0---

28 Mayıs 2025 Çarşamba

---0---

KONU

-Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 Yılı Yıllık Raporu kapsamında, tavsiye kararlarına ve bilgi/belge isteklerine yüksek oranda olumsuz yaklaşan idarelerin üst düzey temsilcilerinin dinlenmesi

- a) Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı
- b) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
- c) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

-Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 Yılı Yıllık Raporu kapsamında, tavsiye kararlarına yüksek oranda olumlu yaklaşan idarelerin üst düzey temsilcilerinin dinlenmesi ve plaket takdimi

- a) Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
- b) Hazine ve Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü
- c) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü

-Karma Alt Komisyon çalışmalarının redaksiyon yetkisiyle birlikte bir raporla Karma Komisyona sunulmasına ilişkin karar

28 Mayıs 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.32
BAŞKAN: Ahmet Salih DAL (Kilis)

----- 0 -----

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Çok değerli milletvekili arkadaşlar, değerli kamu denetçilerimiz, kurum ve kuruluşlarımızın saygıdeğer temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Alt Komisyonumuzun 4'üncü Toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Malumunuz üzere, Kamu Denetçiliğinin yıllık raporunun değerlendirme sürecinde Kurumun tavsiye kararlarına uyum gösteren ve göstermeyen idarelerin Komisyonumuzda dinlenmesi bir teamül hâlini almış durumda. Bu görüşmelerde amacımız, tavsiye kararlarına uyum gösteren idarelere teşekkür etmek, uyum gösteremeyen ya da az gösteren idarelerin Kamu Denetçiliği Kurumuyla etkin iş birliği yapmalarını temin etmek ve tavsiye kararlarına uymama gerekçelerini değerlendirerek çözüm önerileri geliştirmektir.

Bugünkü toplantımızda öncelikle Kurumun 2024 yıllık raporu kapsamında tavsiye kararlarına uymayan kurum ve kuruluşlarımızı dinleyeceğiz. Görüşmelerimizin olumlu sonuçlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 yıllık raporunda Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024/6202 numaralı başvuruya ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararına uymadığını görüyoruz.

Konuyla ilgili olarak ilk önce Kamu Denetçisi Sayın Özcan Yıldız'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Yıldız.

KAMU DENETÇİSİ ÖZCAN YILDIZ - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar; efendim, düzeltme yapıyorum, bu hususta sunumu aramızdaki iş bölümünden dolayı Sayın Abdullah Cengiz Makas yapacaktı. O yüzden, müsaadenizle sözü ona verelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Tamam, notlarımızda sizin isminiz vardı.

O zaman Abdullah Bey'e söz verelim.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Tavsiye kararımız 2/9/2024 tarihli tavsiye kararı, ona ilişkin olumsuz gelen cevapla ilgili buradayız.

Şimdi, uygun görürseniz, efendim, genel bir açıklama yapmak isterim, sonra tavsiye kararıyla ilgili görüşlerimizi arz etmek isterim.

Tabii, Kamu Denetçiliği Kurumu yaptığı çalışmalarla ilgili tavsiye kararını belli bir mekanizmayla kendi uygulama yönetmeliğine ilişkin ve kanuna uygun olarak yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda idarelere bildiriyor. Kanunumuz şunu diyor, diyor ki: "Uygulanamaz görürse otuz gün içerisinde cevabını bildirir." Uygulanamaz görürse, bunun altını çizmek isterim çünkü tavsiye kararıyla ilgili yani sanki "İhtiyari, idareler ister uyar ister uymaz." gibi bir anlayış var. Kanun aslında zımni olarak bu yapılan inceleme, araştırma sonucunda verilen karara uymasını bekliyor. Tabii ki hukuki bir zorunluluk yok ama zımni olarak kanunumuz "Uygula." diyor aslında; bunun özellikle altını çizmek isterim. Peki, idarelerimizin uymaması da... Benim hem ilk dönemki kamu denetçiliği tecrübem hem de şimdiki, işte kasım ayından itibaren yaptığım çalışmalarla gördüğüm şey, idarelerimizin geneli zaten bir direnç gösteriyor filan değil, çok uyumlu çalışmalarımız oluyor. O bakımdan, şimdi, burada 1 tane veya 2 tane tavsiye kararına uyulmamasının sanki genel olarak bir direnç var gibi algılanmasını da istemem doğrusu. O bakımdan, Maliye Bakanlığı bizim şu andaki muhatap idaremiz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şunu belirtirim: Tabii ki öyle bir algı yanlış olur. Biz burada önceki yıllarda da bir A genel müdürlüğüne plaket vermişiz uyum oranları çok yüksek olduğu için ama bir başka dönem tavsiye kararlarına az uyduğu için de niçin az uyduğuyla ilgili görüşlerini almışız. Dolayısıyla, direnç gösterme olmaz zaten, onu belirtelim.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Evet çünkü hukukun üstünlüğüne inanan, demokrasiye inanan bir hukuk devletin bütün idareleri hukuka uygun hareket ederler, adalete uygun, hakkaniyete uygun hareket ederler. Bizim idarelerimizin de genel anlamda buna çok hassasiyet gösterdiklerini şahsen, kendi kanaatim olarak arz etmek isterim.

Şimdi biz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Bazı eksiklikler de oluyor.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Oluyor, onu konuşacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Zaten oluyor ki bu toplantılar yapılıyor yani.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Onu konuşacağız.

Bazen de şöyle: İdarelerimizin eli kolu bağlı olabiliyor yani mevzuattan kaynaklı yapamıyor veya bütçeden kaynaklı olabilir veya başka zorluktan dolayı da yapamayabiliyor. Dolayısıyla bugün burada konuşacağımız şey belki biraz da bunu ilgilendiriyor, şimdi idarelerimizle bu konuyu konuşacağız.

Şimdi bu ön girişten sonra, efendim, 1 tane kamu tavsiye kararımız var. Vatandaş bir şekilde bize başvurmuş; Hazine ve Maliye Bakanlığını, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını ve Adalet Bakanlığını ilgilendiren, ilgili kurumlar. Özeti şu efendim, çok teknik detay var ama özeti şu: İcra yoluyla vatandaşlar bir aracı satın alıyorlar, satın aldıktan sonra muayene istasyonuna gidiyorlar ve muayene istasyonu da kendisinin satın alma tarihinden önceki muayene ücretiyle ilgili borcu yeni malike yüklüyor ve oradan alıyor muayene istasyonu. Vatandaş bu yakınmasını bize bildirmiş, biz de inceleme, araştırma sonucunda bunun hukuka ve hakkaniyete

uygun olmadığına ilişkin bir sonuca varmışız ve bunu da idareye bir tavsiye kararı olarak sunmuşuz. Tabii, Gelir İdaresinin, Ulaştırma Bakanlığının ve Adalet Bakanlığının ilgili görüşleri de var bu hususta. İlginçtir, Adalet Bakanlığımız bizim vardığımız sonuca ilişkin bir cevap yazmış "Evet, bu uygulama hukuka ve hakkaniyete uygun değildir." diye. Dolayısıyla biz bunun, bu borcun... Mesela, vergi borcu, MTV borcu, tabii, aracın ayninden olan bir borç, oysa bu, muayene istasyonuna gittiğinizde ortaya çıkıyor. Dolayısıyla bunu icra aşamasında veya ihale aşamasında, ihale şartnamesinde bunu idare koyamıyor, problem de biraz buradan kaynaklanıyor aslında. Onun için, biz bunu vatandaşın yakınmasıyla beraber tespit ettik ve bunu bir tavsiye kararı olarak idaremize ilettik. Kurumlar arasında bir protokol olabilir, organizasyon olabilir; daha çok Ulaştırma Bakanlığının icraya bildirmesiyle süreci başlatıp bu sorunun çözülebileceğine inanıyoruz. Yani illa yasa değişikliği gerekemeyebilir çünkü idarelerimiz "Mevzuatta böyle bir hüküm yok, dolayısıyla yasanın değişmesi lazım." diye cevaplar vermiş. Dolayısıyla tavsiye kararımızı arz etmiş olalım efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz konusu başvuruya ilişkin işlemler hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız Faruk Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK GÖZÜBÜYÜK - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Değerli Kamu Denetçiliği Kurumu temsilcileri, çok kıymetli hazırun; hepinizi bizler de Gelir İdaresi Başkanlığı adına saygıyla sevgiyle selamlıyoruz.

Sayın Makas'ın bahsetmiş olduğu gibi, cebri icra yoluyla satılan araçlarda satın alanlardan satın aldıkları araçların muayenelerinin geciktiği her dönem için yüzde 5 fazlasıyla bedeller tahsil ediliyor. Bu, 2918 sayılı Kanun'a göre alınan bir bedel ancak bu yüzde 5 fazla, alındığı tarih itibarıyla kalan geçmiş döneme ilişkin de hesaplanıyor. Dolayısıyla, biz burada bunun alınmaması yönünde herhangi bir karar verebilmek için, buna ilişkin kanunda bu bedelin alınmamasına yönelik bir düzenlemenin olması gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Alınmasına yönelik ne diyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK GÖZÜBÜYÜK - Burada araç tescil ediliyor, araç tescil edildiği sürece bu bedel tahsil edilmesi gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Hayır, hayır, şimdi gerekiyor da orada bir yasal düzenleme var mı? Neye göre alıyorsunuz yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI FARUK GÖZÜBÜYÜK - Ben bir tamamlayayım arzu ederseniz.

Burada, kanunda zikredilen, 2918 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde bahsedilen: Tescil edildiği zaman biz aracı baz alıyoruz, mükellefiyeti değil, araç baz alınarak aracı takip ediyoruz. Aracın muayene olmadan trafiğe çıkması ya da muayenesiz trafikte sirküle etmesi mümkün değil. Dolayısıyla, araç muayeneye geldiği zaman, muayene bedelini aracı baz aldığımız için aracın maliki kimse ondan alıyor, bunun aksine bir düzenleme yok. Dolayısıyla, mecburen biz bu araç bedelini -şu andaki cari mevzuat çerçevesinde- daha doğrusu gecikme bedelini gelen araç malikinden almak durumundayız. Eğer biraz önce Sayın Makas'ın da bahsettiği, Adalet Bakanlığının da katıldığı şekliyle bir düzenleme yapılacaksa kanuni bir değişiklik gerektiğini değerlendiriyoruz. Yani bu noktada kanuni bir düzenleme gerektiği için biz bu başvuruya uyamadık, o konuyu arz etmek isteriz.

Müsaadenizle Daire Başkanımız Zekayi Bey de bir açıklama yapacak.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ DAİRE BAŞKANI ZEKAYİ ÇENGE - Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyelerimiz ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Verilen cevapların da altında imzası bulunan kişi benim, gerekçelerimi hemen arz edeyim.

2918 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde der ki: "Ücretle birlikte yüzde 5 oranında fazla tahsil edilen tutarın tamamı Hazine payı olarak aktarılır." Yöntem şu: Malum, 2918 sayılı Kanun'un 35'inci maddesi, 34'üncü maddesi gereğince yapılması gereken muayenelerin kim tarafından yapılacağını düzenler. Orada der ki: "Ulaştırma Bakanlığı yapar veya Ulaştırma Bakanlığına yetkiyi devretmesi durumunda -ki günümüzde TÜVTÜRK tarafından yapılır- onun istasyonları marifetiyle yapılır." Ve belirlenmiş olan yönetmelik ve sürelerde de bunun yapılmasının zorunlu olduğunu ifade ettikten sonra "Gecikme olması durumunu da muayene süresi geçirilen her ay için muayene ücreti, yetki verilen gerçek veya tüzel kişi ya da alt işleticiler tarafından yüzde 5 fazlasıyla tahsil edilir." der. Dolayısıyla, bizim önümüzde bu cümle olduğu müddetçe, gelenin ne zaman aldığına veya ne şekilde aldığına bakılması mümkün durmaksızın... Çünkü TÜVTÜRK'e gelindiği an itibarıyla o hizmetin bedeli olmak üzere muayene ücreti alınır, gecikme, yüzde 5 fazlaysa o anda hesaplanarak tahsil edilir. Dolayısıyla, bunun malikince mi, öteden beri gecikilmiş olması veya icradan kaynaklı bunun parka çekilmesi, satış süreçlerinin uzamış olması gibi nedenler sonrası yeni alıcı tarafından geldiği zaman yüzde 5 alınıp alınmayacağına dair hiçbir açık hüküm bulunmuyor. Ve Sayın Cengiz Makas Bey'in ifade ettiği cümle şu: "Bir, muayene ücreti her yıl tahakkuk eden bir ücret değildir. Muayene ücreti, esasen ve yalnızca muayeneye geldiği an itibarıyla alınan bir ücrettir ve hizmetin karşılığıdır. Ve bu hizmetin karşılığı alınan bu ücretin yanında gecikilen süre nedeniyle yüzde 5 fazlalar alınmaktadır ki bu, az önce de arz ettiğim gibi, bir istisna kılınmadığı müddetçe muayene anında alınan bir paradır. Dolayısıyla, geçmişe dönük tahakkuk oluşmuş, bunun da eski malikten alınabileceği herhangi bir kayıt vesaire yoktur. Bu bağlamda, kamu alacağı mahiyetine dönüşmesi de mümkün değildir çünkü hizmeti sunan TÜVTÜRK özel hukuk ilişkisi bağlamında alınır bu. Oradan yalnızca pay alınır, dolayısıyla bu işlemde hukuki anlamda kamu alacaklarından vazgeçilebilmesi ancak Anayasa'nın 73'üncü maddesinde ifade edildiği gibi "Vergi, resim, harç ve mali yükümlülükler ancak kanunla konulur, değiştirilir ve kaldırılır." hükmüne tabi olmak üzere tanımlanması mümkündür. Bu bağlamda, biz, yüzde 5'in hesaplanabilirliğini savunurken bunun bir istisnasının kanununda yer almadığını vurgulamak suretiyle arz etmiştik Ombudsmanlık Kurumuna ve onlar da bize yapmış olduğu eleştirinin tamamına bakıldığı zaman, tavsiye kararına... Hemen arz edeyim, maddeler bağlamında da kendilerinin ifadelerini hemen çıkartmış olalım; sayfa 7'yle başlayan, sayfa 10'la devam eden cümlelerinde 17.1 no.lu paragraf aynen şöyle der: "Kurumumuzca yapılan değerlendirmeler neticesinde, Karayolları Trafik Kanunu'na göre trafiğe çıkacak motorlu

araçların trafik güvenliğini riske sokup sokmadıkları belirli zamanlarda muayene edilerek tespit edilmektedir. Süresi içinde araç muayenelerini yaptırmayan araç sürücüleri ise anılan kanunda öngörülen idari para cezasıyla cezalandırılmaktadır. Ancak çoğu zaman cebri icra yoluyla yapılan araç satışlarında yüzde 5 oranında alınacak fazla miktarın kimden alınacağını mükellefine ilişkin mevzuatta açık bir hüküm bulunmaması -tekrar ediyorum, bulunmaması- haksız uygulamalara yol açmaktadır." Bakın, haksızlığı veya değilliğini tartışmıyorum şu anda. Zaten kamu gelirlerinden vazgeçilir kısmının az önce arz ettiğim kanunla yapılması gerektiği zaten belirginken, buradaki sorunun belirsizliğin bir mevzuatsal sorunu olduğunu ifade ediyor buradaki açıklama. Burada kısa bir ifade kullanacaklar. "Bu durum, idarenin tutum ve davranışlarından, mevzuatı yanlış yorumlanmasından kaynaklandığı görülmektedir." demekle birlikte, hemen 17.3 ve 17.5'te diyorlar ki: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin açıklık ve vesaire kısmıyla olması gerekenlerin mezkûr maddeye ilişkin olarak başvuru konusunda olduğu gibi mağduriyete yol açmamasını önlemek için gerekli düzenlemenin yapılması gerekmektedir." Gerekli bir düzenleme gerekiyor. Bunun nerede olduğuna dair olmak üzere de yine diyorlar ki 17.8'de: "Oysa Karayolları Trafik Kanunu'nun 35'inci maddesinde yer alan mevzuatta araç muayene ücreti ve gecikme bedelinin muayene tarihindeki malikinden mi, yoksa bu koşul aranmadan müracaat eden araç malikinden mi alınacağı konusunda açık ve net öngörülebilir bir düzenleme içermediği görülmektedir. Yani esasen Ombudsmanlık da burada bir belirliliğin olmadığını... Biz de belirsizliğin bunun lehine olmadığı için, istisna gibi kavramın da yer almaması karşısında mevzuatta da böyle bir istisna kılan hüküm yokluğu nedeniyle kanun düzenlemesi gerektiğini biz ifade etmiştik. Sayın Ombudsmanlık nezdinde de bu şekilde ifade edildiğini kendileri de muhtemelen teyit edeceklerdir. Bu anlamda, kanunda olmayan bir şeyde idari yorumla da bir kamu gelirinden vazgeçilmesi Anayasa 73 kapsamında mümkün durmadığını arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyoruz.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Yani mevzunun tebellür edebilmesi için birkaç cümle etmek isterim.

Şimdi, bizim buradaki itirazımız bundan vazgeçilsin, bu ödenmesin değil; bu uygulamayla ilgili. Yani, tabii, çok haklı olarak, Trafik Kanunu'nun 35'inci maddesine göre bunun yapılması lazım, bu ücretin alınması lazım ama bu ücretin kimden alınacağı için illa yasal değişikliğe gerek olmayabilir. O, Gelir İdaresinin konusu olmayabilir ama Ulaştırma Bakanlığının belki uygulamasıyla bu sorun çözülebilir. Çünkü Ceza ve Borçlar Kanunu'nun temel ilkesi şudur: Kişi yalnızca kendi fiilinden sorumlu tutulabilir. Dolayısıyla, ihalede aldıktan sonra bir malikin kendisiyle hiçbir illiyet bağı olmayan bir borçla karşı karşıya kalması hukukun genel prensipleriyle ve hakkaniyetle uyumsuz. Bizim söylediğimiz şey bu, yoksa bundan vazgeçilsin demiyoruz, tavsiye kararımızın özü budur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Tabii, tabii. Yani dediği gibi, kanuni bir düzenlemeyle bunu görmemezlikten gelmek Anayasa'ya aykırılık teşkil eder ki olmaz zaten, konuşmanızda da belirttiniz onu ama kimden alınacağıyla ilgili bir yorum olabilir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ DAİRE BAŞKANI ZEKAYİ ÇENGE - Sayın Başkanım, biz Adalet Bakanlığına kamu gelirinden de vazgeçilmemesini temin etmek üzere bir yöntem önermiştik; onlar her ne kadar bu bir kamu alacağına dönüşmeden veya kamu alacağını dönüştürüldükten sonra bunu bize, icra müdürlüklerine bildirmek ve orada sıra cetvelinde dikkate almak gibi bir yol önerse de kamu alacağı mahiyetinde bir alacak değil ki vergi dairesinde takip edilen bir alacak değil, tahakkuk eden bir alacak değil bu. TÜVTÜRK nezdinde, TÜVTÜRK'e gelindiği zaman, örneğin atıyorum muayene ücreti 500 lira; işte gecikilmiş, üç senelik, toplam 36 aylık bir zaman, çarpı 0,05, çarpı 500, atıyorum 150; 150 lira da o an itibarıyla hesaplanan ve alınan bir para. Dolayısıyla, zaten icra müdürlüğü vasıtasıyla bu paranın alınması da mümkün değil hukuken.

Bizim önerimiz şu oldu, bakınız; o öneriye müteakib olmak üzere bir örnek bulduk yani icra müdürlüklerinin bu konuda aslında bizim önerimiz şeklinde bir yol aldıklarını da görüyoruz ki bence şu aşamada bunun bu şekilde yürütülmesinin de makul olduğunu düşünüyorum çünkü kamu gelirinden de vazgeçmemiş olacağız. Olay şöyle: Biz, icra marifetiyle haczedilmiş, yediemin deposunda beklemiş veya beklememiş, belli bir süre geçmiş, icra müdürlüğü marifetiyle satılmış ve bu icra müdürlüğü marifetiyle satılırken gerek icra müdürlüğünün haczinden önce geçmiş olan sürelerle -bakın, her şey, icra müdürlüğü veya vergi dairesinin hacziyle zaman geçmiş olmayabilir de- icra müdürlüğünün kendi yedinde bulunduğu zaman aralığında geçen sürelerin satış ilanına konu edilmesi hâlinde -ki bu herkese duyurulduğu, rekabetin de oluşmasının temin edildiği bir yerde- "Ey alıcılar, bu satış şu bedelle yapılacak olmakla beraber, bu aracın son muayene tarihi şudur, gecikmesinden kaynaklı aylık yüzde 5 de hesaplanacak olan bir fazla vardır, bunu da dikkate alarak alabilirsiniz." denmesi lazım diye önermiştik; onlar farklı bir periyotta, farklı bir bakış açısıyla olamayacağını ifade ettiler. Adalet Bakanlığının temsilcisi olmadığı için onlara da söz hakkı vermek şeklinde bir suçlama yapmak istemem kesinlikle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Suçlama değil.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ DAİRE BAŞKANI ZEKAYİ ÇENGE - Yani belirtme yapıyorum, dolayısıyla ifade hakkını kullanmalarının her zaman da mümkün olduğunu da belirtiyorum. Ama şu anda "Gelirken araştırma yapın." dediğim için, arkadaşlarımızın yaptığı araştırma neticesinde, bir aracın satış şartnamesi ilanında şu -müsaadenizle okuyacağım- cümleye yer verdiklerini gördük, diyorlar ki 7'nci maddede: "2018 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 35'inci maddesi gereğince alınması gereken araç muayeneye ücreti ile varsa yüzde 5 fazlası alıcıya ait olacağı hususunun şartnamede belirtilmesidir." Dolayısıyla, biz kanun yapmadan da -bakınız, örnek olayda da olduğu gibi- bu yöntemle çözüm üretilmesi de mümkün. Bakın, kamu gelirinden vazgeçilmez çünkü burada şöyle bir sonuç çıkacaktır: Biz, bu tür işlerde yüzde 5 ödmeden -uzun zaman kullanılmamış olan araçların bir müddet sonra, belki çok düşük değerde olduğu için icrai satışlar yöntemiyle alınmamasını temin edersek- kendileri eski sahipleri ve yeni sahipleri kurtulacağından kamu gelirinde azalmaya da sebebiyet vermiş olacağız. O anlamda, şu örnek olayında olduğu gibi, bizim de Adalet Bakanlığına tavsiye ettiğimiz yöntemin daha doğru yöntem olduğunu arz ederim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli kamu denetçileri, Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri ve milletvekili arkadaşlarımız; şimdi, bugün benim aracımın muayenesi yok, trafiğe çıktım, trafik polisleri durdurdu, "Aracınızın muayenesi yok." dedi, bana bir aylık bir süre veriyorlar yani normalde bir aylık bir süre veriliyor. Daha sonra, akabinde, arabamın eksikleri için sanayiye götürüp arabamın eksikliklerini yaptırmak isterken yine trafik polisine denk geliyorum, bu sefer bana aracımın muayenesi olmadığından dolayı ceza kesiyor. Ya, burada bir tezatlık var, bir aylık bir süre veriliyor, arabamı eksiklikleri için sanayiye sırtıma alıp götürmeyeceğime göre, tekerler dönerek gidecek, bununla ilgili nasıl bir çözümleme yapılabilir, bunu da bir değerlendirirsek çok kıymetli olur. Arkadaşlarımızdan bununla ilgili çok tepkiler geliyor. Yani aracı sanayiye götürebilmesi için arabayı yürüyerek götürmesi gerekiyor. Bir aylık süre var, muayene için verilen süre, bu üst üste örtüşmüyor. Bunları da bir belirtmek istedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Tabii, denetçi arkadaşlarımız, bu konu da özellikle önemli bir konu. Yani nedir, ne değildir, bununla ilgili de bir çalışma yaparsanız aynı zamanda bir başvuru sayılıyor bu da.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Oldu efendim, notlarımıza alalım, gelen bir şikâyet olduğunda ona da bakalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Çünkü ona Emniyet ya da Ulaştırma Bakanlığından ilgili birimler belki net cevap verebilir.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Ancak yani yine vurgulamak isterim, burada esas bizim konumuz yani kamu gelirinden vazgeçmek, almamak falan değil; buradaki konumuz, var olan bu borcun kime yükleneceğine ilişkindir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Bir de beyan yok, şeyi söyledi ya, yani beyan olsa alıcıya "Sen bunu alacaksın ama..."

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Onu da koyamıyor efendim, onu da koyamıyor çünkü bu ayninden olmadığı için şartnameye konamıyor yani Adalet Bakanlığımız da onu vurguluyor. Dolayısıyla, ben Ulaştırma Bakanlığımızın da doğrusu görüşünü çok merak ediyorum yani eğer sayın temsilcilerimiz buradaysa asıl bence bu sorunu çözecek olanın Ulaştırma Bakanlığı olduğunu düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ulaştırma Bakanlığı yetkililerimiz burada.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, moderatör kamu denetçisi mi?

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Özür dilerim ama konu bu olunca efendim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Değil, değil.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - İzin istedim Sayın Milletvekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şöyle: Özellikle kurum denetçilerinin vermiş olduğu kararlar net anlaşılsın, daha sonra onun üzerine yorum yapalım diye ben biraz daha söz vermek istedim.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Belki sürecin aydınlanmasına katkıda bulunacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Mutlaka, mutlaka.

Buyurun Sayın Vekilim.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Kamu Denetçiliği Kurumunun kıymetli temsilcileri, kamu bürokrasisinden aramızda olan kıymetli bürokratlar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Cengiz Makas'ın açılış konuşmasına bir şerh düşmek istiyorum. Şimdi, burada, biz, tüm kamu kurumlarını sürecin negatif bir unsuru olarak görmediğimiz için, hani tüm kurumlar bu sürece olumsuz yaklaşıyor, böyle bir açıklama gerekliliğiyle konuya girdi; zaten biz onun için burada değiliz, bu şerhi düşmeye de gerek yok. Kanun açık, kanun; demokrasimizin, hukukumuzun güçlendirilmesi, hukuk devletinin inşası için son derece kıymetli bu kurumun, bu genç kurumun... Bir önceki toplantıda da ifade etmiştim, temel hak ve hürriyet alanlarını kısıtlayıcı iş ve eylemlere karşı bireyi koruma esasıyla hareket eden bir kurum en nihayetinde. Yani burada kamu bürokrasisi böyle hafif şey yapacak diye, böyle kendini kötü hissedecek diye şerhler düşmeye gerek yok bir defa. Şimdi, bizim ülkemizin temel problemi de bu zaten, böyle bir şerh düşüyoruz işin başına, "Aman yanlış anlamayın, aman bir sıkıntı olmasın!" falan. Biz hukuk kurallarına uymakla mükellef değil mi? 86 milyon vatandaşımız hukuk devleti olma konusunda merhaleler katediyoruz, hâlen çaba içerisindeyiz yani hâlen hukuk devletine gitme yolunda adımlar atıyoruz. Dolayısıyla benim bunu iyi niyetle söylediği konusunda hiçbir şüphem yok ama bu şerhi düşmek kamu bürokrasisinin bakış açısı açısından problemli oluyor. Yani böyle bir huylandırmayalım şeyi var yani aman huylanmayın, aman bizimle uyumlu, eşgüdümlü olun falan; gerek yok. Kamu bürokrasisi de 86 milyon vatandaşımızın birer parçası, onlar da bir birey, somut olayda onların da araçları var, onların da muayene sorunları var. Dolayısıyla sorun hepimizin sorunu bir defa. Böyle bir şeye şerh düşmeye bence gerek yok.

İkincisi: Bir ifade kullandınız, "Adalet Bakanlığının verdiği yanıt çok ilginç." dediniz, ilginç yani Adalet Bakanlığından beklenmeyen bir katkı gelmiş olmayı ilginç bulmak da ilginç yani. Adalet Bakanlığı sürece bir olumlu... Çünkü en çok şikâyet edilen Adalet Bakanlığı ya bu ülkede. Şeydeki listede 1 numara, top 10 listesinde 1 numarada Adalet Bakanlığı var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Doğrudur yani bütün ülkelerde bu böyledir, bu doğaldır.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Pek doğal değil, doğal karşılamak doğal değil.

Şimdi, vatandaşın en çok şikâyet ettiği şey, müracaat yaptığı birim, bakanlık Adalet Bakanlığı yani evlere şenlik. Yani böyle bir ülkedeyiz yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Değil.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Adalet arayışı... Herkes yollara düşmüş, adalet arıyor. Kişisel görüşlerim Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ama şöyle: Herkes kendine göre olan adaletle ilgili orada şikâyet ediyor, onu da söyleyelim.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Şimdi, gelelim konumuza. Şimdi, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun çok sarıh, tahdidi sayılmış yani icra marifetiyle satılacak bir aracın veya bir menkulün veya gayrimenkulün, nelerin, satış şartnamesinde yazılacağı çok sarıhtır. Yani "Bunları esnetelim, şöyle genişletelim, ya, şurayı da yumsatalım, şurayı da çok böyle yapalım." diye bir şey yok yani çünkü ortada bir meri mevzuat var. Dolayısıyla sorunun çözümü bu 2 kanun değil yani bu kanun burada değil.

Şimdi, sıra cetveli önerisi; zaten burada Maliye Bakanlığı bürokratları ifade etti. Şimdi, sıra cetveli, burada muayene ücretleri... Yani özel hukuk ilişkisi ile kamu hukuku ilişkisi birbirine boca olur burada, o da değil, aşama aşama ilerleyelim. Bu konuda bir mevzuat değişikliği, ısrarla o ifade edildi deminden bu yana, mevzuat değişikliği gerekir diye. Şimdi, sorun da zaten bu.

Şimdi, bir önceki toplantıda neyi konuşmuştuk biz veya bizden evvel neler konuşulmuştu bu salonda, Komisyonunda? Hep şunlar konuşuluyor: Bu sürece direnç gösteren, olumsuz yanıt veren kamu bürokrasisinin sığındığı liman neresi? "Ben bunu yapamam, yasa engel." Bu konuda bir bakış açısı problemi var.

Şimdi, ben sormak isterim yani bu konuda bir mevzuat değişikliği konusunda kaç toplantı icra ettiler? Bakan veya bakan yardımcılarında bir randevu aldılar mı kamu bürokratları? "Mevzuat değişikliği yapmamız elzem oldu, bizim şeyimiz burada. Bu konuyla ilgili bir öneri ortaya koyduk." Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişten sonra, evet, bakanlıkların bu konuda bir kanun şeyi verme yetkileri evet, yok, kabul fakat biz biliyoruz ki Meclise gelen, torba, torba gelen yasalar kamu bürokrasisi tarafından hazırlanıyor. Burada bugün görüşülen, yarın görüşülecek, haftaya görüşülecek tüm mevzuatlar, kanun teklifleri buraya kamu bürokrasisinden geliyor. Bu konuda nasıl bir çaba sarf ettiler, bunu aşmak için, bir bireyin sorununu ortadan kaldırmak için? Ortada bir hukuk ihlali var açıkça yani sorumlu olmaması gereken bir bireyin, Borçlar Kanunu hükümlerine göre açıkça sorumlu olmaması gereken bir kişinin orada icbar edilerek, fiilî bir durum oluşturularak "Binmek istiyorsan aracına kardeşim..." diyor. "Aracını aldın mı?" "Aldım." "Ucuza almışsındır sen." Bir de ona tavsiyede de bulunmuşlardır. "Ucuza, işte ilk ihalede şu orandan, ikinci ayda yüzde 40 aldın. Hayırlı uğurlu olsun, tamam. Senin zaten buna binmen için bu parayı ödemen lazım." Vatandaş icbar etmek, bir hukuk devletinde kabul edilebilir bir şey değil. Yani vatandaş o aracı, satın aldığı aracı kullanmak veya satmak için o muayene ücretini yatırmaya ve cezasını ödemeye icbar ediliyor burada. Bu konuda kamu bürokrasisinin yapması lazım gelen şey: Behemehâl bu konuyla ilgili kendi iç işleyiş içerisinde sorun nerede? X yerde. Bu sorunu aşmak adına bir çaba sergilemesi gerekiyor. Yani biz daha çok karşılaşıyoruz "Kanun müsait değil, meri mevzuat böyle değil." diye. Bunu hatırlarsanız, bir önceki toplantıda, burada Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili verilen yanıtların kahir ekseriyetinde bu husus vardı, bu gerekçeler vardı. Dolayısıyla bu konuda sualimi ben tekrar yineleyeyim. Birazdan sizin de aracılığınızla yöneltmesini arzu ediyorum. Bu konuda nasıl bir çaba sarf edildi, ben merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Tabii, şimdi Ulaştırma Bakanlığı da burada, ben atladım. Ben de aynı son sorduğunuz soruyu zaten soracaktım. Yani şimdi, burada Kamu Denetçiliği Kurumu hukuka ve hakkaniyete göre tavsiye kararı verir. Şimdi, burada, bu icra yoluyla aracı satın alan kişi bu parayı kanunen vermek zorunda, bunu kabul ettik diyelim. Peki, bu hakkaniyete uygun mudur, değil midir? Eğer uygunsa sorun yok, uygun değilse o zaman bizim burada ne değişiklikler yapmamız gerekir, öneriniz nedir? Yani Bakanlık olarak...

Tabii ki sayın vekilim söyledi. Evet, yasa teklifini milletvekilleri Meclise veriyor ama yasa yapmak bir teknik iştir, her milletvekili bu tekniği bilmez. Bunu bürokrat, bu tekniğe göre o yasayı hazırlar ama onu kabul etmek, etmemek, Genel Kurula götürüp götürmemek de yine milletvekillerinin işidir.

Önce Ulaştırma Bakanlığımızın yetkililerine bir söz verelim.

Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdür Yardımcımız Giray Bey, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI YALKIN GİRAY YÜKSEL - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; yapılan çalışmalar ve şu ana kadar geçen konuşmalar çerçevesinde bizim size kısaca bu hususları özetleme yönünde bir hazırlığımız da vardı, bunlar aslında konuşuldu ancak şu kadarını ifade etmek isterim ki Maliye Bakanlığı zaten hâlihazırda yürüyen sistemle ilgili çok özet ve çok faydalı bir bilgilendirme yaptı, çok da kapsamlı oldu açıkçası. Biz bire bir bunun doğru olduğunu değerlendiriyoruz yani işin yürüyüşüyle ilgili hem teknik tarafıyla ilgili hem hukuki tarafıyla ilgili, kanuni dayanaklarıyla ilgili çok güzel bir özetleme yaptılar, biz bir kere bu görüşü destekliyoruz, destekler yöndeyiz.

Az önce yapılan görüşmede de burada sunulan fikirlerde de şu açıkça ortaya konuldu ki bir mevzuat değişikliği burada olmadan bunun yapılamayacağı nettir, açıkçası bu noktaya da herhâlde hepimiz geldik.

Burada bireyin hakkını, hukukunu korumak için Maliye Bakanlığı tarafından sunulmuş olan, örneğin icra marifetiyle satılan bir araç konusunda birey satın alacağı aracın üzerindeki borçları, geçmiş borçları öğrenebileceği bir bilgiye sahip olursa, bu aracı satın alacağı fiyatı da buna göre belirlerse ben bu hukuki haksızlığın çözülebileceğini düşünüyorum ve günümüzde teknolojik altyapısı olan sistemlerle "web" sayfası üzerinden, bilgilendirme SMS'ler üzerinden bunun sorgulanabilmesi, alıcının değerlendirme ve fiyatlandırma sürecinde, karar verme sürecinde bu şekilde bir karar vermesi hususu gündeme geldiği ve bununla ilgili bir şey yapıldığı zaman kişinin hakkının, hukukunun korunacağını değerlendiriyoruz. Burada Maliye Bakanlığının bu konudaki çözüm önerisini de destekliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Şeyi ben kaçırdım. Şimdi, siz "mevzuatla ilgili" dediniz ama özellikle Gelir İdaresinden gelen arkadaşlar "kanuni bir düzenleme" dedi.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI YALKIN GİRAY YÜKSEL - Kasıt aynı Sayın Başkan. Kanuni düzenleme, doğrudur, kanuni düzenlemeyle yapılmalıdır çünkü bu bir kanuna dayanarak alınan bir kamu alacağı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Mevzuatla ilgili değil yani.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
YALKIN GİRAY YÜKSEL - Değil, düzeltiyorum, kanuni, maksat aynı.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Katkıda bulunayım mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun Ertuğrul Bey.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Karayolları, Ulaştırma Bakanlığı diyor ki: "Hakkaniyete aykırı, hukuksuz da olsa, hakkaniyete aykırı da olsa, temel hak ve hürriyetleri ihlal de etmiş olsa, bu problem değil. Vatandaş sürprizle, karşılaşmanın paketin içine koysun, elektronik ortama, bilgisayara girsin, muayene borcu ve geriye kalan olan o faizleri görsün. Bir sürprizle karşılaşmasın." Yanlış mı anladım, doğru değil mi?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
YALKIN GİRAY YÜKSEL - Şöyle söyleyeyim: Öncelikle, bunu benden önce laf eden Maliye Bakanlığı oldu, Maliye Bakanlığı önerisi, biz bu öneriyi destekliyoruz. Bu öneriyi şöyle destekliyoruz: Bu pratik bir çözümdür, burada şimdi "Hukuksuz, haksız..." O kısımlara kesinlikle itiraz ediyorum, böyle bir şey söylemedim ben. Bu, açıkça benim söylediğimden farklı bir konu.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Kamu Denetçiliği Kurumu öyle diyor ya, biz de iştirak ediyoruz ona. "Burada bir vatandaşa bu sorumluluğunun yüklenmesini biz doğru bulmuyoruz." diyor yani Kamu Denetçiliği Kurumu diyor bunu, bu bir. Biz burada şey değiliz yani istişari sohbet toplantısı yapmıyoruz. Kamu Denetçiliği Kurumunun bir tavsiye kararı var, o tavsiye kararı bir mahkeme ilamı değil fakat tavsiye kararı böyle "Bir bakayım, tamam problem de yokmuş, şuraya koyayım da değil." Bir hukuk devletini inşa etmek için çaba sarf ediyoruz. Bu kurumu güçlendirmek sizin atacağınız adımlara bağlı. Bakış açınız böyle olursa büyük bir problem var demektir. Bakış açınız "Tamam, bir problem var, bu vatandaşın hukukunu zedeliyor ama bu paketin içinde şeffaf yapalım bir de bunu, vatandaş başına gelecek işleri bir de elektronik ortamda görsün, sorunu ortadan kaldırırız." şeklinde bakarsanız soruna bu sorun çözülmez ki.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
YALKIN GİRAY YÜKSEL - Kesinlikle böyle değil. Bu söylenenler kesinlikle benim anlattığım şeylerden çok farklı şeyleri ifade ediyor. Ben kendim tekrar bunu netleştirmek isterim. Öyle bir durum yok.

Biz Kamu Denetçiliği Kurumunun yaptığı çalışmaya çok saygı duyuyoruz, başlangıçta onu söyleyeyim. Bugün bir arada olmaktan dolayı da mutluluk duyuyoruz. Biz şu anda doğruların nasıl olması gerektiğiyle ilgili kanuni düzenlemeler de dâhil olmak üzere çok çeşitli, katmanlı, çok boyutlu bir şekilde inceliyoruz. O yüzden benim söylediğim şeyler kesinlikle bunlar değil.

Ben bakın, şunu ifade ediyorum, diyorum ki: Öncelikle Maliye Bakanlığı tarafından sunulmuş olan bu önerinin biz doğru olduğunu düşünüyoruz. Neden doğru olduğunu düşünüyoruz? Bir kere, kişinin hakkı, hukuku zedelenmemeli. Nasıl zedelenmemeli? Şimdi alıcı bunu görmezse, bu "hidden cost" gizli bir masraf gibi burada oluşursa, ben bunu satın aldığım zaman, icradan satın aldığım bir aracın üzerinde sonradan birtakım şeyler, borçlar ortaya çıkarsa o zaman benim hakkım, hukukum zedelenmiş olur ama ben bunları bilirsem ve ona göre daha düşük bir ücretle ben bunu teklif edersem o zaman benim hakkım ve hukukun zedelenmiş olmaz. Ben bunu söylemeye çalışıyorum. Kişilerin hakkı ve hukuku bizim için çok önemlidir. Kamu kurumları da emin olun insanların hakkı, hukuku için en üst seviyede bir duyarlılık hissetmektedir. Bizim yaptığımız çalışmalar da bu yönde. Bizim derdimiz burada bir kamu zararı oluşmadan, mevcut kanunlara da uygun bir şekilde en doğru çözüme ulaşmak, burada da birlikte bunları değerlendirmek.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ederim.

ALİ BOZAN (Mersin) - Başkan, kısa bir söz alabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Ben de bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, böyle bir meselede ne var? Bir kamu var, bir ihale alacaklısı var, bir icrada alacaklı var, bir borçlu var. Şimdi, biz kamu zararı meselesini ön plana çıkardığımızda, evet, bir de ihale alacaklısı var. Şimdi, ihale alacaklısı ihaleye girdiğinde borcu öğrendi, ona göre ihaleye girdi, ihale alacaklısının herhangi bir zararı söz konusu değil, borçlunun da bir zararı söz konusu değil ama icra dosyasındaki alacaklının da biz hakkını, hukukunu korumak zorundayız.

Şimdi, burada çözüm şu arkadaşlar, aslında çok fazla şey yapmaya gerek yok: Şimdi, icradan satışlar yapıldığında yediemin ücreti nereden karşılanıyor? Satış bedelinden karşılanıyor. Ya da o araç üzerindeki daha önceki hacizler şartnameye yazılıyor mu? Yazılmıyor. Alacaklı alırken üzerinde ne kadar haciz var mı diye biliyor mu? Bilmiyor.

Olmaması gereken şudur: Araç haczedilmeden önce eğer muayenede eksiklik varsa bu borçlunun eksikliğidir, bu borçluya yüklenmeli. Araç haczedildikten sonra işte altı ay yedieminde kaldı, burada, şimdi, yediemin ücretini -bundan kaynaklı bir uzama söz konusu ya, yeniden ceza geliyor ya- nasıl satış bedeline dâhil ediyorsak bu ücret de... İcra dairesinin yapacağı işlem şu - mevduatta gerekiyorsa mevzuatta- icra dairesi şunu yapacak: Aracın satış günü itibarıyla soracak, satış günü itibarıyla o bir aylık süreyi de ekleyecek, bir aylık süre içerisinde muayene edilirse, muayene bedeli ve cezası ne kadar ise bunu satış masraflarına ekleyecek çünkü diğer türlü sizin yaptığınız öneride biz icra dosyasındaki alacaklıya yüklemiş oluyoruz, icra dosyasındaki alacaklının parası eksilecek, biz onun da hakkını, hukukunu korumak zorundayız. Yani olması gereken -bunun masrafını- yani yasal mevzuat değişikliği kesinlikle gerekiyor. Nasıl yediemin ücretini biz satış bedelinden düşüyorsak ya da satış masraflarını düşüyorsak ya da satış yapıldığında öncesinde kaç tane icra varsa onların tamamını düşüyorsak kalanı... Yapılması gereken yöntem budur diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, zaten ben...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
YALKIN GİRAY YÜKSEL - Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Çok farklı bir şey değilse tekrar olmasın.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI
YALKIN GİRAY YÜKSEL - Bizim için de makul bir çözüm yoludur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ben de onu söyleyecektim.

Kamu Denetçiliği Kurumumuzdan biz şunu talep edelim: Şimdi, biraz sonra zaten arkadaşlara oylamaya sunacağız yani biz bir toplantı daha yapalım mı ya da üst komisyona mı direkt verelim raporumuzu diye. Raporu hazırlarken, üst komisyonda veya alt komisyonda yaparken bize şöyle bir teklif getirin: Yani bu konuyla ilgili hakkaniyete uyması açısından, işte gerek Maliye Bakanlığıyla gerek Ulaştırma Bakanlığıyla gerekse de Adalet Bakanlığıyla yaptığımız görüşmeler neticesinde şöyle şöyle bir kanuni değişiklik yapılabilir diye. Bunu bize hazırlayın, biz milletvekilleri olarak bunu görelim, ona göre de tekrar görüşürüz.

Teşekkür ediyorum tüm konuşmacı arkadaşlarımıza derken Harun Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, evet, burada bir haksızlık var yani sonradan satın alınan bir aracın geçmişte muayenesi yapılmadığından ötürü vatandaşın bir para alınıyor. Ama ben biraz şimdi ezber bozmak istiyorum. Bu yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerde Ombudsmanlık görevi dışında bu şekilde yargı yetkisi... Bana göre açıkça bu, yargı yetkisinin kullanılması işlemidir. Ombudsmanlık "Bizim görevimiz değil, bu yargı yetkisi kapsamındadır." deseydi aslında bu tür tartışmaların hiçbirisi olmayacaktı. Yani bu konuda hiç değerlendirme... Ben kararın gerekçesini uzun uzun okumadım ama burada bence bu yargı yetkisinin kullanılmasıdır. Hatta diğer bir dosya var, o tamamen yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemdir, ona baktım. Bu konuda ben Ombudsmanlığın kararının yanlış olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, o da bir görüş.

Teşekkür ederiz.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Çünkü kanun diyor ki: "İnsan haklarına dayalı..."

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Hukuka ve hakkaniyete uygun...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Yani burada temel hak ve hürriyetin önce ortaya konulması gerekiyor. Hangi temel haklar ihlal edilmiş? İhlal edildikten sonra hukuk ve hakkaniyet denetimi yapmamız gerekiyor ama biz burada icra işlemleri, Maliye Bakanlığı, işte Ulaştırma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı gibi karma bir şekilde tavsiye kararı verdik ama vatandaş -vekilimin dediği gibi- Ombudsmanlık nasılsa hakkaniyet denetimi yapıyor, bütün müracaatlara bakıyor dolayısıyla ben buraya müracaat edeyim deyip işin kolaylığına kaçmış. Bence bu, yargı yetkisinin açıkça kullanılmasına dair bir işlemdir ve Ombudsmanlığın görev alanı dışındadır.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyoruz.

Ama siz onu...

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Cevap vermek isterim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Yok. Siz onu bir düzenleyin, üst komisyonda onu biz görüşeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 Yıllık Raporu'nda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2024/9866 numaralı başvuruya ilişkin olarak Kurumun verdiği tavsiye kararına uygun işlem tesis etmediği belirtiliyor.

Konuyla ilgili sözü Kamu Denetçisi Sadettin Bey'e veriyorum.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın üyeleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sedat Filiz isminde bir kamu görevlisi, Van Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğünde görev yapan bir kamu görevlisi arkadaşımız. Bakanlıkça düzenlenen görevde yükselme sınavına katılıyor. Yazılı sınava giriyor, yazılı sınavı yüksek bir puanla, 82 puanla kazandıktan sonra beyin kanaması geçirip hastaneye kaldırılıyor. Oradaki hastane acil bir şekilde bu vatandaşımızı İstanbul'daki bir araştırma hastanesine naklediyor ve orada tedavisini olmaya devam ediyor. Bu sırada daha önce ilan edilen sözlü mülakat sınavına yetiştiremeyeceğini bildiriyor ve raporlarını da ilgili Bakanlığa İl Müdürlüğü vasıtasıyla iletiyor ve mülakat tarihinden sonra eğer mülakata giremezse sonraki bir tarihte mülakata, sözlü sınava alınmasını talep ediyor. Yaptığımız inceleme, araştırmalarla aldığımız bilgilerde yönetmelik hükümleri çerçevesinde Bakanlık bu mülakatı yapamayacağını bildiriyor ve mülakatı ilgili kişi hakkında yapamıyor. Bizim tavsiye kararımız da elinde olmayan önemli sebepler nedeniyle bu mülakata giremeyen bu kardeşimiz için eğer mümkünse bir mülakat yapılması yani sözlü sınav tarihinden sonra, bittikten sonra uygun olduğu en kısa zamanda eğer mümkünse mülakat yapılması şeklinde bir işlem yapılsın veya bir karar alınsın diye 1 maddelik bir alternatif tavsiye cümlesi. Eğer bu mümkün değilse bundan sonra yapılacak ilk görevde yükselme sınavında bu kardeşimizin yani bu memur arkadaşın yazılı sınava girmeden doğrudan sözlü mülakata çağırılsın, davet edilsin ve orada sözlü mülakata girsin diye tavsiye kararı yazdık. Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Komisyon böyle bir uygulama yapamayacağını bildirdi ve bizim bu tavsiye kararımız uygulanmadı ama benim tecrübelerime göre -idarecilik yaptığım dönemler açısından- ve buraya, Kamu Denetçiliğine yapılan başvuruları incelemede edindiğimiz tecrübeye göre Komisyon veya il müdürlüğü, Bakanlık, karar mercileri böyle bir karar verebilirler yani bir sonraki yapılacak ilk görevde yükselme sınavının yazılı kısmına katılmayabilir, bir karar alabilirler, onu doğrudan mülakat sınavını alabilirler; tavsiyemiz de bu yöndedir. Uygulanabilecek kolay bir şeydir yani -son derece bir karar mekanizması- karar vericiler böyle bir karar alabilirler. Takdiri bir karardır bu dolayısıyla o memur arkadaşımızı, Sedat Filiz Beyefendi'yi mülakata alabilirler yazılı sınava girmeden. Kararımız bu yönde.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz konusu başvuruya ilişkin Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan işlemler hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcimize söz veriyorum.

Sayın Genel Müdürümüz, buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ HALİL ERDOĞAN - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum efendim.

Öncelikle, kıymetli milletvekillerimiz, Kamu Denetçiliği Kurumumuzun temsilcileri, Bakanlığımızın temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, biz, tabii, Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye niteliğinde Bakanlığımıza ilettiği kararlara hemen hemen -daha önceki çalışmalara da baktığımızda- uymaya gayret gösterdik ama burada da işin içerisinde sağlık olunca ister istemez nasıl konuyu personelimizin lehine yapabiliriz diye düşündük ama ilan ettiğimiz bir görevde yükselme sınavı var. Yazılı sınav olmuş, mülakat olmuş, mülakatın sonucunda bunu kamuoyuna ilan etmişiz ve netice itibarıyla tekrardan bir komisyon icra etmenin ve tekrardan sağlık raporunu dikkate alarak bir mülakat yapabilmeyi yönetmelik çerçevesinde mümkün olmadığı görülmüş. Diğer taraftan, belki bir komisyon Bakan oluruyla tekrar ihdas edilebilir ve yeniden bu arkadaşımızı mülakata alabiliriz ama bu sefer de ilan ettiğimiz yedek arkadaşlarımız içerisinde onu bir yere konumlandırmanın da sınavın şeffaflığına ve daha sonra personel içerisinde oluşabilecek sorulara neden olabileceğimiz endişesiyle böyle bir kararı ne yazık ki alamadık, üzülerek bu kararı alamadık ama biraz önce Saadettin Bey'in de ifade ettiği gibi, bizim personelimiz -şu anda sağlığını da takip ediyoruz- Van İl Müdürlüğümüzde görevli bir arkadaşımız, sağlığına da kavuştu ve biz ona şunu söyledik: Temmuz ayında biz görevde yükselme sınavını ilan edeceğiz ve -ocak ayında her yıl ortalama 600 arkadaşımız görevde yükselme sınavıyla bir üst göreve geçiyor- ilk sınavda da -yine buyurduğunuz gibi- yazılı sınava tabi olmadan -çünkü yazılı sınavını hak etmiş ve artık sadece mülakata girememiş- o mülakata girerek de başarılı olması hâlinde görevde yükselmeye tabi olabileceğini ifade ettik biz arkadaşımıza. Durum bundan ibaret.

Yani diğer taraftan iyi örneklerle de karşınıza çıkmak isteriz. Orada da mesela, iyi bir örneğimizi size arz etmek isterim Başkanım. Örneğin, hazırlık okumuş bir lise öğrencisi, daha sonra o lisenin son sınıfında başka bir liseye geçmiş ama o başka bir liseye geçerken de o lisenin mezuniyetinde hazırlık sınıfı olmamış. Daha sonra "Sizin mezun olduğunuz okulda hazırlık okumadığınız için bir kademe ilerlemesini size veremeyiz." demiş idare. Daha sonra size başvurmuş, siz de tavsiye niteliğinde bize "Kademe ilerlemesini verin." demişsiniz. Biz de o arkadaşımızın, o personelimizin kademe ilerlemesini verdik. İyi örneklerimiz de var. Yani şunu heyetin huzurunda arz etmek isterim ki biz personelin lehine ne oluyorsa kanun, mevzuat çerçevesinde, onun lehine olabilecek bir kararı verme gayretinde olduğumuzu da ifade etmek isterim.

Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkanım. Bir taraftan da bu arkadaşımız aynı zamanda mahkemeye de başvurmuş ki mahkemeye başvurduktan sonra Ombudsmanlığa başvurmamasının bir hükmü olmayacağını biliyorum. Dolayısıyla mahkeme de bir taraftan devam ediyor. Mahkemeden çıkacak karara tabii ki uyacağız ama o karar çıkmadan da muhtemelen bu arkadaşımız yeni bir sınavla istediğine inşallah kavuşur diye temenni ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Biz çok teşekkür ediyoruz yani güzel bir gelişme olmuş, hakkaniyete uygun.

Bu konuyla ilgili söz almak isteyen...

Buyurun Ertuğrul Bey.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Ben açıklamalarınızı gerçekten büyük bir üzüntüyle dinledim. Yani mücbir sebep, hukuk devleti olduğu iddiasında olan her devlette, dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun, evrensel bir kavramdır. Yani kişinin elinde olmayan, onun iradesiyle şekillenmeyen, onun iradesi dışında, ne yaparsa yapsın engel olamayacağı hâller için tanımlanan bir kavramdır mücbir sebep. Burada başvuruçunun yaşadığı bu sağlık sorunu bir mücbir sebep ve sizin de gerekçe olarak ifade ettiğiniz yönetmelik, Bakanlığın kendi iç hukuk düzenlemesidir, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bir düzenlemeye tabi de değildir. Yani bu konuda bir çaba sarf etmek yerine konuyu atıya bırakmak, ileriki bir zaman dilimine ötelemek bu vatandaşımızın yaşayacağı, bu aşamada yaşayacağı iç buhranı tedavi etmez yani Bakanlığın bu açıklamaları -şahsınızı kastetmiyorum, siz Bakanlık temsilen bunu ifade ediyorsunuz- onun yaşayacağı üzüntüyü, bunu telafi edecek bir yöntem değildir. Zaten "mülakat" kavramı, başlı başına sorunlu bir kavramdır. Konumuz olmamakla beraber genel çerçeveyi de çizmiş olayım bu vesileyle. Şimdi, Türkiye'de milyonlarca gencimiz sınavlarda başarılı oluyorlar. Sınav 1'ncisi, 2'ncisi olmuş gençlerimiz maalesef o mülakat cenderesinin içerisinde giriveriyorlar. Şimdi, bu bürokrat, kamu görevlisi arkadaşımız başarılı olmuş, 82 puan almış ve beyinde bir rahatsızlık gerçekleşmiş. Bu pek tabii yapılabilecekken onu bambaşka gerekçelerle sonraya bırakmak, bir sonraki turda bir bakarız demek, bu arkadaşımızın yaşayacağı üzüntünün telafisi değildir bence. Yani bu yaklaşımınız son derece isabetsiz olmuştur bence ve gerçekten ben üzüntüyle dinledim.

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Tabii, biz teşekkür ederken daha önce buna benzer konularla ilgili direnç gösteren kurumları da gördüğümüz için... Ama Genel Müdürlüğümüzün direnç göstermeden "Evet, biz burada bir hata yapmışız, bir yanlışlık olmuş, tavsiye kararlarına uysak da olurmuş." demesini yine güzel bir gelişme olarak görüyoruz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ HALİL ERDOĞAN - Çok özür dileyerek Sayın Vekilim, kusura bakmayınız, haddimi aşmak asla istemem; bu tür belki binin üzerinde başvurunun olduğu bir yerde siz de takdir edersiniz ki sınavları şeffaf bir şekilde yönetmek... Yani KPSS'de, diğer pek çok sınavda -burada hepimiz belli üniversite sınavlarından geldik- orada da mücbir sebepler vardır. Yani mücbir sebebin olduğu yerde onu telafi edebilmemiz mümkün olmadığı hâller vardır. Sayın Vekilim, bunu o hâller içerisinde takdir edersiniz diye düşünüyorum. Yani üniversite sınavına mücbir sebeple giremediğiniz bir zaman diliminde bir bireyin hakkıdır, orada ÖSYM'ye "Bu arkadaşımızın sınavını yeniden yapın." demek ne kadar...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, bazı şeyler farklı tabii.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Mülakatın kendisi şeffaf değil zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Başka söz almak isteyen milletvekili arkadaşımız yok.

Şimdi Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığıyla ilgili dosyayla devam edeceğiz. Sosyal Güvenlik Kurumunun 2024/531 numaralı başvuruya ilişkin olarak Kurulun verdiği tavsiye kararlarına uygun işlem tesis etmediği belirtiliyor.

Konuyla ilgili sözü Kamu Denetçisi Sayın Abdullah Cengiz Makas'a veriyorum.

Buyurun Sayın Makas.

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuda tam 19 başvuru olmuş ama konu aynı. 1 tanesiyle ilgili tavsiye kararımı arz etmeden önce benim yine -Sayın Milletvekilimiz Ertuğrul Kaya'nın eleştirisi oldu- bir şerh koymam gerekecek. Ama bu şerh, altı dolu bir şerh. Neden? Çünkü hem basında da farklı algılanabiliyor. Mesela, şimdi SGK'yle ilgili görüşeceğiz tavsiye kararına uymadı diye. Ben 2024 yılı için SGK'yle ilgili kararları çıkarttım. Mesela, dostane karar, çözüm kararımız 139 adet. Tavsiye kararına ulaşmadan SGK, idare bir şekilde vatandaşın yakınmasıyla bize başvurusuyla başlayan süreçte meseleyi halletmiş, 139 tane sorunu halletmiş. Peki, gönderme kararı dediğimiz bir kararımız var, idari başvuru yollarını tüketmeden geldiğinde vatandaşın verdiğimiz ki onun da çoğunda idare çözüm yönünde tavır alıyor, tutum alıyor. Peki, tavsiye kararı 114 tane, 1 tanesi yani 19 tanesi burada, konu aynı olduğu için 1 tanesi dedim. Dolayısıyla böyle genel bakıldığında... Hem şimdi biz idarelerde bilgi, belge alma, görüşme, formel ve informal görüşmeler yapıyoruz yani bizim çalışma tarzımız da böyle, ombudsman dünyanın her yerinde de böyle çalışıyor. Dolayısıyla Sayın Milletvekilimize, bu anlamda bir algı oluşmasın diye... Bir de ret kararımız var, ret de 171. Bu da şu anlama geliyor aslında: İdare hukuka ve hakkaniyete uygun hareket etmiş demektir bu. Dolayısıyla biz hakkaniyetli olacaksak vatandaşın doğru temel hak ve hürriyetlerini koruma anlamında hassas oluyoruz ama idarelere karşı da hakkaniyetli olmak durumundayız. Bu bapta ben bu şerhi koymuştuk, tekrar altını çizmek isterim.

Şimdi, bir tavsiye kararımız şöyle efendim: Anne-babasının yanındaki işletmelerde çalışan 18 yaşın altındaki çocuklarla ilgili SGK'nin bir uygulaması var. Uygulaması bir genelgeye dayanıyor. Bunlarla ilgili bir hâkim kararıyla... "Anne-babasının muvafakati ve vasinin kararı gerekli." diyor. Dolayısıyla bunu resen yaptığı için bunun hakkaniyete uygun olmadığını, hukuka uygun olmadığını, sosyal güvenlik hakkının ihlal edildiğini düşünüyor ve bundan dolayı da tavsiye kararı verdik. Uygulaması şöyle: Hiç bakmıyor, hiç yerinde inceleme de yapmıyor idare. Eğer 18 yaşın altındaysa, hatta anne-babasının işletmesinde mi çalışıyor diye inceleme yapıyor, onu tespit ettiği zaman da gerçekten işçi ise, orada çalışıyor ise, gerçekten sigortalıysa, gerçekten işletme için çalışıyorsa onu da yok sayıyor. Bunun hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığını, sosyal güvenlik hakkının ihlal edildiğini düşünüyoruz. Bu yönde tavsiye kararı verdik.

Arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu konuyla ilgili Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yapılan işlemler hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere sözü Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcimiz olan Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ÖMER KÜÇÜKEVCİLOĞLU - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sayın hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın denetçimizin söylediği gibi, evet, bu ikincil düzenlemelerden kaynaklanıyor temelde ama bu ikincil düzenlemeye temel alınan veya temel olarak alındığı görülen bir yasal düzenleme var, Medeni Kanun'a atıfla yapılmış. Sorun aslında şu ki biz de tespit ettik, evet, özellikle EYT sonrasında yoğun bir şekilde karşımıza gelmeye başladı. Konuyu araştırdığımızda şu çıkıyor: Bu düzenlemeyle değil yani 1960'lı yıllardan beri bu uygulama bu şekilde yapılan bir uygulama ve bugünlerde tartışıyoruz, haklı olarak da tartışıyoruz çünkü Medeni Kanun'daki bir hükümden gidiyorlar. "Hizmet akdi her iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir." diyor, dolayısıyla çocuğu borç altına sokan bir sözleşme için -Medeni Kanun'un hem eskisini hem yenisini diyorum- hâkimin onayı gereklidir; kısaca geçiyorum. Buradan hareketle ve SSK kurulduğundan beri yapılan bir uygulama. Bunu biz de tartıştık, çözülmesi gerektiğini biz de düşünüyoruz bunun ama tam bu hazırlıkları yaparken şu an önümüze genelgenin iptaliyle ilgili Danıştaya açılmış bir dava geldi. 2025 yılında 1130 sayılı esasıyla açılmış bir dava var. Öyle olunca kararımız şu yöne döndü: Bu mahkeme kararı bir sonuçlansın, ona göre genelge hükmü iptal olduğunda zaten süreç şekillenecek diye. Bugün itibarıyla durumumuz budur Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Teşekkür ediyorum.

Bunu da takip edersiniz zaten.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Dava açılmış mı burada?

KAMU DENETÇİSİ ABDULLAH CENGİZ MAKAS - Bizden sonra açılmış.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Daha sonra verilmiş karar.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ÖMER KÜÇÜKEVCİLOĞLU - Şu var, şeyi de söyleyeyim Sayın Vekilim: Genel düzenleme olduğu için Danıştaya gidiyor; spesifik, bireysel işlemlerle iş mahkemesine gidiyor. İş mahkemelerinde yoğun olarak kaybediyoruz. Yani şöyle bir şeyde değiliz: Yoğun olarak kaybedilen bir yerde hukukta içtihat oluştuysa artık -bizim genel tavrımız da- evet, bunu bir şekilde bizim de iç düzenlememize yansıtmamız gerekecek ama Danıştayda bu dava açılınca zaten genel düzenleme iptalinde o kararı görüp ondan sonra artık adım atmaya karar verdik.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Açıklamalarınız için teşekkür ediyorum.

Toplantımızın ilk aşamasında Kamu Denetçiliği Kurumunun 2024 Yıllık Raporu kapsamında kamu denetçilerimiz ile aldıkları tavsiye kararlarına uymayan kurum ve kuruluşların temsilcilerini dinledik ve üyelerimizin görüşlerini aldık. Kurumların Kamu Denetçiliği Kurumunun kararlarını uygulanabilir bulmama gerekçelerini değerlendirmiş olduk. Görüşmelerimizin denetçilerimiz, üyelerimiz ve kurum temsilcilerimiz için verimli bir şekilde gerçekleştiği kanaatindeyiz.

Bu arada, tavsiye kararlarına uymayan kurumlarımız çıkabilirler ya da toplantının sonunu bekleyebilir.

Bugün, ayrıca, Kamu Denetçiliğinin tavsiye kararlarına önemli ölçüde uyum sergileyen kurumlarımızı davet ettik. Daha önceki yıllarda da yaptığımız gibi, kurumun istediği bilgi ve belgeleri süresi içerisinde verme konusunda hassasiyet gösteren ve kurumun önerileri doğrultusunda işlem yapmak suretiyle diğer kurumların ortalamasından daha fazla uyum göstererek duyarlılık sergileyen kamu kurum ve kuruluşlarını Komisyonumuza takdir etmek istedik. Uygulamamızın diğer kurumlarımız için de bir örnek teşkil edeceğini umuyor, Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uyumu teşvik etmesini temenni ediyoruz. Tavsiye kararlarına uyumun her yıl artarak devam etmesini umuyoruz.

Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinden alınan bilgilerle 2024 Yıllık Raporu'nun ilgili bölümlerini inceledik. Öncelikle, Kurumun önerileri doğrultusunda işlem tesis etmek suretiyle diğer kurumların ortalamasından daha fazla uyum göstererek duyarlılık sergileyen ve bu anlamda öne çıkan 3 kurum tespit etmiş bulunmaktayız. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Bazı arkadaşlarımız belki "Olur mu böyle?" diyecek ama çok yüksek bir oranda tavsiye kararlarına uyum kararı var. Yine, Hazine ve Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü. İlk olarak Adalet Bakanlığıyla başlıyoruz. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kendilerine gönderilen 284 tavsiye kararının 272'sini uygulamak suretiyle diğer kurumlarımıza örnek teşkil etmiştir. Komisyonumuz adına Genel Müdürlüğü tebrik ediyorum. Sözü Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Temsilcimiz Hasan Akceviz Bey'e veriyorum.

Buyurun.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Bir soru sorabilir miyim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Açıklamayı yapsın, tabii ki.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Açıklama isteyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Tamam, olur.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Çünkü bazı şeylerin açıklanmasını rica edeceğim ben de.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, diğer kimi kamu kurumlarına örnek olmak dışında bu uyum bence Türkiye'de örneği olmayan bir uyum yani Türkiye'de ben herhangi bir işin -bu benim kişisel görüşüm- yüzde 94 seviyesinde başarılıydı, yapıldığı gibi bir kanaatte değilim ama hem de Türkiye'nin en sorunlu, en problemlili gibi görünen alanında, adalet konusunda Kamu Denetçiliği Kurumumuzun önerdiği önermeler düzeltmek konusunda, kimi işlerin düzene girmesi konusunda ortaya koyduğu önermelerin yüzde 94 seviyesinde, hem de -biraz önce Sayın Başkan da söyledi- 284 önerinin 272'sinin hayata geçirildiği...

Ben sadece şeyi merak ediyorum, hem bizim bu Komisyonumuzun işleyişi açısından hem de değerli dostumun, değerli arkadaşımızın vereceği bilgiler var. Burada bahsedilen bu 284 önerinin -Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından Adalet Bakanlığına önerilen- ve 272'si uygun şekilde sonuçlanan içerikleri konusunda ben bir bilgi sahibi olmak istiyorum.

Cezaevlerinde bu içerikler de üst başlıklar olarak şey yapılabilir. Sadece cezaevlerinde, ceza ve tutukevlerinde yaşanmakta olan ihlallerle ilgili kaç düzeltme önerisi ya da kaç önerme vardı, onu ben öğrenmek istiyorum. Tek tek maddeler anlamında değil, sadece sayı olarak çünkü siz, Sayın Başkan, bizimle konuyu sayılarla paylaşmışlar. Bunu şunun için söylüyorum Değerli Başkanım: Yani bir sürü şeyin, biraz önce burada konuştuğumuz 3 konunun 3'ü de dâhil olmak üzere, yarın bir gün başka alanlarda konuşacağımız kimi konuların hepsinin bir tarafı var, hepsinin belki de bir çözümü var yani o sınava giren kardeşimizin sınava, ne bileyim, altı ay tabii ki doğru değil yani değerli milletvekili arkadaşımın görüşüne katılıyorum, "mücbir sebep" diye dünyada herkesin üzerinde hemfikir olduğu bir kavram var ama Türkiye'de pek mücbir sebep yürümüyor. Yani bu mücbir sebep konusunda en iyi -değil mi Faruk Bey- Maliye Bakanlığı yetkilileri bilir, burada, Türkiye'de yürümüyor.

Şimdi, tarafisi mümkün olmayan işlerden biri de bu, ceza ve tutukevlerinde yaşanmakta olan ihlaller var. Dün, yanılmıyorsam Sayın Bakırhan grup konuşmasında bahsetti -yanlış not almış olabilirim, yanlışsa düzeltiriz- sadece geçtiğimiz beş yüz on beş günde hasta tutuklulardan 1.026 tutuklu yaşamını yitirmiş yani tarafisi yok bazı şeylerin. Yani benzer, dün Sayın Bakırhan'ın grup konuşması sırasında dile getirdiği bu tür ihlaller acaba ifade edilen ihlaller arasında var mıydı?

Mesela, bu F tipi falan ceza ve tutukevleri zaten artık ayyuka çıktı ama bir de son zamanlarda dilimize dolanan -Kamu Denetçiliği Kurumumuzun değerli temsilcilerinden öğrenmek istiyorum- "kuyu tipi cezaevleri" diye bir şey icat etti arkadaşlar yani güneş görme imkânının olmadığı, gökyüzünün görünmediği ve Avrupa'da ve dünyanın birçok yerinde artık örneği kalmamış "kuyu tipi cezaevleri" diye bir cezaevi türü icat edildi Türkiye'de. Buralardan benzer başvurular var mı ve bu başvurular acaba hangi seviyelerde değerlendiriliyor, ne yapılıyor? Yani mesela, ben İnsan Hakları Komisyonunun bir üyesi olarak kuyu tipi cezaevlerinden -yani abartmıyorum, emin olunuz, o zor şartlarda- aşağı yukarı haftada en az 10-15 tane mektup alıyorum; bir kısmını okuyamıyorum, bitiremiyorum yani tamamlayamıyorum mektubu, meramı nedir, derdi nedir tam öğrenemiyorum yani, bitirmesi çok kolay değil çünkü değerli arkadaşlar, emin olun, çok kolay değil. Yani mesela, şu anda kuyu tipi cezaevlerindeki yaşam koşullarının -tamam, artık atmışsın kuyuya adamı da- oradaki kuyu koşullarındaki yaşamın bir parça daha insana yakışır olması konusunda şimdi 200'ün üstünde insan yüz altmış gündür açlık grevinde değerli arkadaşlarım, ölüm orucunda. Bununla ilgili bir başvuru geldi mi size ve bu başvurular Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne de iletildi mi? Bu düzeltmeler arasında bu da var mı? Ben bunları öğrenmek istiyorum çünkü bazı işlerin... O işleri küçük ve önemsiz gördüğümde değil, sakın yanlış anlaşılmasın, hepsi çok değerli işler, hepsi insanın hayatına, tenine dokunan işler ama tarafisi olan iş var, bir de maalesef, tarafisi olmayan işler var. Yani yüz altmış gündür 200 insan ölüm orucunda. Mesela, bu adamların niye ölüm orucuna yattıkları konusunda bir başvuru Kurumunuza ulaştı mı efendim? Bana ulaşan onlarca mektup var mesela, mutlaka sizlere de ulaşmış başvurular vardır, keza Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevlerine ulaşmış mutlaka vardır. Bu konular, bilmiyorum, inşallah sizin de gündeminize, tabii ki en önemlisi Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri gündemine de girecektir diye düşünüyorum çünkü gerçekten tarafisi yok bazı işlerin.

Söz verdiğiniz için teşekkür ederim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Ben teşekkür ediyorum.

ALİ BOZAN (Mersin) - Başkan, şöyle hani özür diliyorum yani şeyden sonra ben de söz almak istiyorum, en azından belki söyleyeceklerimize yanıt vereceği şeyler olur Bakanlık temsilcimizin yöntem anlamında.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Yani ufak bir talep cezaevlerinden yine.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Tamam.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sayın Başkan, malumunuz, mevcut Hükümet sayesinde biz de cezaevlerinin müdavimi olduk.

Cezaevlerinde şöyle bir sıkıntı var: Şimdi, bir sürü teknokratımız, yazarımız, çizerimiz içeride. Şimdi, buradan şöyle bir talep var: Cezaevi kantinlerinde bilgisayar satılması noktasında çünkü not alınması, çalışma yapılması için cezaevi kantinlerinden bilgisayar satışıyla ilgili bu talebi dikkate alırsanız çok kıymetli olur. Not alınma, cezaevindeki vakti değerlendirme açısından böyle bir talep var, değerlendirilmesini rica ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, teşekkür ediyorum.

Tabii, sorulara bilgi notunda varsa cevap verebilirsin, değilse de Kamu Denetçiliği Kurumumuza bilgi notu gönderin, üst Komisyonunda kamu denetçimiz açıklama yaparken bu sorulara da cevap vermiş olsun.

Buyurun, sözü veriyorum size.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HASAN AKCEVİZ - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Kamu Denetçiliğinin kıymetli üyeleri, değerli hazırun; tabii, biz bugün ödül almaya geldik diye beklerken yine eleştirilerin odağı olmaktan kurtulamadık.

Sayın Başkanım, şöyle...

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) - Ödül baki efendim, duruyor, 284'ten 272'sini çözmüşsünüz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HASAN AKCEVİZ - Sayın Vekilim, şöyle: Biz çağdaş infaz rejiminin gereklerini yerine getirmek için -bunu laf olduğu için söylemiyorum- yaklaşık on küsur tane uluslararası ve ulusal denetim mekanizmasının denetiminden geçiyoruz, bunlardan bir tanesi de bugünkü huzurunda bulunduğumuz Kamu Denetçiliği. Dolayısıyla biz, bize gönderilen eleştirileri, yöneltilen eleştirileri hep saygıyla karşıladık, üzerimize düşen yükümlülükleri yerine getirmeye çalıştık. Tabii, istatistiklerde de görüleceği üzere yapamadığımız, fiilen yapamadığımız, yerine getiremediğimiz şeyler de var. Bu, Kamu Denetçiliğinin istatistiklerinde ortaya çıkan tavsiye kararlarının tam bir dökümü yok şu an yanımda, ancak bir çoğunluğu nakil taleplerine ilişkin bizim fiilen, fiziken yerine getiremediklerimiz üzerine gelen tavsiye kararları. Bunları da malumunuz, fiziki imkânlar itibarıyla hareketlilik her zaman çok mümkün olamıyor ama tavsiye kararları doğrultusunda da biz bunları yerine getirmeye çalışıyoruz. Sayın vekillerimizin eleştirilerini, tavsiyelerini notladım.

Bilgisayar konusuyla ilgili şu anda küçük bir bilgi vereyim. Cezaevi odalarında bulunması gereken eşyalara ilişkin bir yönetmeliğimiz var, orada sayılanlar arasında bilgisayar yok. Savunmaya ilişkin bilgisayar ihtiyaçları olduğunda bilgisayar odalarımızdan faydalandırmak suretiyle yapıyoruz ama ben bunu yine not olarak aldım, bu bir tavsiyedir, gündeme getirmek için ileteceğim üstlerimize.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Çok kıymetli olur.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HASAN AKCEVİZ - Bunun dışında, burada sayın vekilimizin "Tavsiyelere uymak kurumların tabii ki görevi." ifadesine sonuna kadar saygı duyuyoruz. Bunun için ödül almaktan da onur duyuyoruz, eleştirileri de aldık. Burada iki tane de olsa bizim yerine getiremediğimiz ya da geç yerine getirdiğimiz tavsiye var. Buna da mahal vermeyecek şekilde daha iyi çalışmaya gayret edeceğiz.

Şimdiden teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, biz teşekkür ediyoruz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Başkanım, kısa bir söz alsam ben.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, söz vereceğim Ali Bey, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Tamam.

Ben tekrardan herkesi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, elbette 280 küsur başvuru vardır, Kamu Denetçiliği Kurumu karar vermiş, Bakanlık bunlara uymuş; buna bir itirazımız yok. Ödül meselesine de bizim bir itirazımız yok ama şu anda hepimiz biliyoruz arkadaşlar yani cezaevleri meselesi -bu, muhalefet anlamında değil- ciddi anlamda sıkıntı. Yani 400 cezaevi var, 400 binin üzerinde yurttaş var ve -arkadaşımız da söyledi- günde 2 kişi cezaevlerinde yaşamını yitirmiş. Ha, bu arada suç ayırımı da yapmıyoruz cezaevinde yaşamını yitiren yurttaşlarla ilgili olarak.

Şimdi, ben bir örnek vereyim: Bu 280 küsur karar arasında cezaevlerinde ağız içi aramaya dair karar var mı, yok mu bilmiyorum. Ama şöyle: Şimdi mesela, biz Adalet Bakanlığına sorduğumuzda, başvuru yaptığımızda Adalet Bakanlığı 2022 yılında bir açıklama yapmış, demiş ki: "Cezaevlerinde ağız içi aramaya dair bir algı yaratılmaya çalışılıyor." "Ağız içi arama yapıyoruz." da dememiş, "Yapmıyoruz." da dememiş. Demiştir ki: "Mevzuata uygun yapılıyor." Mevzuat ne? Mevzuat "Cezaevinden hastaneye gidecek hasta, ağır hasta bir kişiye ağız içi arama yap." mı diyor? Yok, demiyor ama uygulamada var, uygulamada var, ben birazdan Adana Cumhuriyet Başsavcılığının yazısıyla paylaşacağım sizlerle. Kişi ağır hasta, Adli Tıp Kurumuna gidecek ya da tedavi olacak ama ağız içi arama dayatıldığı için gitmiyor, gidemiyor, kabul etmiyor. Ben şunu da söyleyeyim, ben birçok cezaevi müdürüyle görüştüğümde, görüştüğüm cezaevi müdürlerimizin neredeyse tamamı diyor ki: "Ya, bu yanlış bir şey, bu insani bir şey değil ama bizimle ilgili değil." Kiminle ilgili? Jandarmayla ilgili. Jandarma kime bağlı? İçişleri Bakanlığına. İşte, orada geliyor, devreye giriyor üçlü protokol. Adalet Bakanlığı da bu memleketin bakanlığı, İçişleri Bakanlığı da, Sağlık Bakanlığı da. Şimdi, geçmişte, bakın, 2022'de Bakanlık demiştir ki: "Algı yaratılıyor." Algı değil, ben şeyi söyleyeyim size, bakın, Adana Cumhuriyet Başsavcılığı -hani bunu hem meselenin çözümü anlamında dile getirmek istiyorum, aynı zamanda şeyleri sizinle paylaşacaktım sonrasında- yazı 14/5/2025 tarihli, Adana Cumhuriyet Başsavcılığı, Adana Suluca 1 No.lu Yüksek Güvenlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne yazı yazmış, demiştir ki: "Hükümlü Fevzi Arslan hakkında başlatılan ve devam olunan sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle cezasının hafifletilmesiyle ilgili işlemlere esas olmak üzere işlemler başlatılmış..." Ve açık şekilde Fevzi

Arslan demiş ki: "Ben, ağız içi aramayı kabul etmiyorum, bu nedenle hastaneye götürülmüyorum." Savcılık yazmış, en sonunda demiş ki: "Adı geçene yasal prosedüre uygun şekilde gerçekleştirilecek sevki kabul etmesi hâlinde..." Bu arada "yasal prosedüre uygun şekilde gerçekleştirilecek sevki kabul etmesi hâlinde" kısmını siyah puntolarla yazmış, artık ne demek istiyorsa -hepsini düzgün yazmış- siyah puntolarla yazılmış. Ya, bunun Türkçesi şu, demiş ki: "Ağız içi arama yapmaya devam et." Fevzi Arslan'la ben cezaevinde görüştüm, ağır hasta ve ağız içi arama sebebiyle hastaneye götürülmüyor, Adli Tıp Kurumuna götürülecek. Allah göstermesin, yarın öbür gün bir şey olsa ya, hangi birimiz bunun hesabını veririz, hukuki hesabını bir kenara bırakıyorum. Şimdi, cezaevlerinde bu uygulamalar devam ediyor. Ha, bu konuda şunu da söyleyeyim, özellikle not almanız için, bakın, aynı kampüs içerisinde ve aynı bölge içerisinde bir cezaevine gidiyorum, ağız içi arama yok, bir cezaevine gidiyorum, ağız içi arama yapılıyor. Yani bu mesele ve insanların hayatıyla ilgili, yaşam hakkıyla ilgili olan bir mesele bu kadar şeye bırakılmamalı. Şunu da söyleyeyim: Mesela "güvenlik gerekçesiyle" diyor Sayın Başkan, "Güvenlik gerekçesine dair ağızının içine bir şey saklayabilir." Benim cezaevinde görüştüğüm mahpuslar jandarmaya, jandarmanın güvenlikle ilgili kaygılarını ortadan kaldıracak önerilerde de bulunmuşlar, ona rağmen bu yapılmıyor. Bu meselenin çözülmesi gerekiyor çünkü yaşam hakkı söz konusu.

Şimdi şeye dair yani şunu söyleyelim, dedim ya hani cezaevleri meselesi; Dilekçe Komisyonuna da çok fazla başvuru geliyor, Kamu Denetçiliği Kurumumuza da çok fazla başvuru geliyor, doğrudan size de geliyor, nakil meseleleri. Şimdi, nakille ilgili yine suç tipi ayırımına girmiyorum, buna bir çözüm bulmak gerekiyor. Çözümü sadece cezaevi kapasitesiyle değerlendirmemek gerekiyor ve nakil meselesiyle ilgili ben başka bir şey de söyleyeyim, maalesef ama maalesef, nakil işleri, bir cezaevinden bir cezaevine kendi iradesi dışında gönderilme meseleleri muhaliflere çok farklı şekilde uygulanıyor. Ben geçen söylemişim, Bakanlığın temsilcisi olmadığı için ben yine tekrar edeyim: Akdeniz Belediyemize kayyum atandı, Eş Başkanlarımız, 5 kişi tutuklandı. Tarsus T1 var, T2 var, T3 var ve Kadın Kapalı Cezaevi var. Şimdi, 5 arkadaşımızın mahkemeleri Mersin'de, Mersin'de devam edecek. 2 kişi Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevine, 1 kişi Ereğli Yüksek Güvenlikli Cezaevi, 1 kişi Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi, 1 kişi Burdur Yüksek Güvenlikli Cezaevine. Hadi bakalım, cezaevlerinde yer yok; Tarsus'ta, Tarsus kampüsünde herkese yer var, o 5 kişiye yer yok. Ha, yer var, tesadüf, tesadüfe bakın, o ara Kırşehir'de 1 kişilik yer var, Eş Başkanımızın birisi Kırşehir'e, Burdur'da bakmış 1 kişi var, oraya bir başka Belediye Meclisi üyemiz, aa, Ereğli'de 1 kişilik yer var, Ereğli'ye Başkan Yardımcımız, Kayseri Bünyan'da 2 kişilik yer var, Eş Başkanımız, Belediye Meclisi üyemiz oraya. El insaf yani şimdi bunu yerle, bununla açıklamak mümkün değil. Mahkemeleri Mersin'de yapılacak 5 kişiyi 4 ayrı cezaevine gönder; kendisine yazık, ailesine yazık, avukatına yazık, yazık günah! Aileleri oraya giderken, avukatları oraya giderken başına kaza, bela bir şey gelse ne olacak? Değil. Bizim Belediye Eş Başkanlarımız da gönderildiler.

Şimdi ya, bizim de gayemiz şu arkadaşlar, şundan kimsenin şüphesi olmasın: Gerçekten çağdaş infaz rejimine uygun uygulamalar yapılması. Ama yaşadığım şeyi söyleyeyim, şimdi vekilimin söylediği kuyu tipi cezaevleri... "Yüksek güvenlikli cezaevi" diye bir cezaevi yapıldı. Ya, keşke, Allah rızası için, bu cezaevleri yapılırken bu işin mutfağında çalışan o infaz koruma memurlarına, yıllardır cezaevi müdürlüğü yapan kişilere sorulsaydı, eğer sorulsaydı var ya hepsi diyecekti ki "Bu cezaevini yapmayın." Şundan kaynak söylüyorum çünkü görüştüklerimin hepsi bana bunu söyledi, dedi ki: "Bize sorulsaydı biz diyecektik ki 'Bu yüksek güvenlikli cezaevini yapmayın.'" Şundan kaynaklı, hangi çağdaş ceza infazında şu söyleniyor: "Sürelî hapis cezası almış kişiyi ağırlaştırılmış hapis koşullarında tutacaksınız." Sürelî hapis cezası almış ya, günde bir saat, bir buçuk saat sen şeyde tutamazsın, havalandırmaya gönderemezsin. Mevzuat diyor ki: "Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan kişiye bu uygulanır." Ya da tutuklu, tutuklu, kişi tutuklanmış, bizim arkadaşlarımız şu an tutuklu, Belediye Eş Başkanlarımız. Üç ay sonra, altı ay sonra beraat etseler ne olacak? Şu an ağırlaştırılmış hapis koşullarında tutuluyorlar. Ya, bir defa, yüksek güvenlikli cezaevi aykırı, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası dışında kimseyi tutamazsın. Ha, Bakanlık ne diyor? "Tehlikeli mahpus, tehlikeli tutuklu statüsünde." İki kişinin tehlikeli de değil...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet...

ALİ BOZAN (Mersin) - Başkan, şundan kaynaklı söyledim: Yani ben, özellikle Bakanlık temsilcimizin burada olmasını çok kıymetli buluyorum şundan kaynaklı, evet, bu sıkıntılar, bu ülkenin sıkıntıları. Cezaevinde bulunan -suç ayırımı yapmıyorum- 400 bin yurttaş var, 400 bin yurttaş bu ülkenin yurttaşı ve bu ülkenin yurttaşlarının sıkıntılarını, sorunlarını biz el ele, el birliğiyle çözeceğiz ama el ele, el birliğiyle çözerken evet, şu olacak, muhalefetin bir sözü fazla olacak. Burada bulunan Bakanlık temsilcisi arkadaşlarımızın ben mesela, asla şu şekilde bakmalarını istemem, meseleler şey değil, çözüm içindir, çare üretilmesi içindir. Yani keşke Bakanlık S tipi cezaevlerini, yüksek güvenlikli cezaevlerini kapatsa, böyle bir şeyim yok maalesef ama en azından bundan sonra S tipi ve yüksek güvenlikli cezaevleri, o tipte cezaevleri yapılmasından vazgeçilsin çünkü oradaki uygulamalar, bizim şu andaki mevzuatımıza da aykırı diyorum.

Toplantımız bittikten sonra ben, özellikle şu an mesela ağır hasta olan kişinin bilgilerini hem denetçilerimizle hem Bakanlık temsilcimizle paylaşacağım.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Hazine ve Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün kendilerine gönderilen 89 tavsiye kararından 86'sına uyarak yüzde 96,63'lük bir uyum oranıyla diğer kurumların ortalamasından daha yüksek oranda olumlu yaklaştıkları görülmüştür.

Komisyonumuz adına Genel Müdürlüğü tebrik ediyor ve sözü Personel Genel Müdürümüz Fatih Altinkayık Bey'e veriyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ FATİH ALTINKAYIK - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu ödülü almaktan dolayı çok gururluyuz, çok teşekkür ediyoruz Komisyonunuza ve diğer arkadaşlara.

Kamu Denetçiliği Kurumunu biz önemli bir kurum olarak görüyoruz ve 2025 yılı içinde aynı şekilde davranacağız, bizim için önemli bir şey. Dolayısıyla bundan sonraki süreçte bu tip tavsiye kararlarını idarenin yaklaşımı açısından değerli görüyoruz. Tabii, Gelir İdaresi Başkanlığımız da bizim bağlı kuruluşumuz ama onların adına da almış olayım ben bu ödülü, Personel Genel Müdürü olarak bir espri de yapmış olayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - O işi çözelim, inşallah, onlara da vereceğiz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ FATİH ALTINKAYIK - Evet, espri yapayım dedim.

Çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Şimdi, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün kendilerine gönderilen tavsiye kararına yüzde 100 uyum oranıyla çok yüksek oranda olumlu yaklaştıkları görülmüştür. Tabii, burada sayı çok değil yani yüzde 100 uyum var ama o tavsiye kararı sayısı çok değil.

Komisyonumuz adına Genel Müdürlüğü tebrik ediyor ve sözü kurum temsilcimiz Karayolları Genel Müdür Yardımcısı Sayın Selahattin Bayramçavuş'a veriyorum.

Buyurun.

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELAHATTİN BAYRAMÇAVUŞ - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; hepinizi kurumum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Ombudsmanlık kurumu, ülkemizin çok değerli, güzide bir kurumu. Biz, vermiş oldukları kararları titizlikle inceliyor, mevzuatlar çerçevesinde bir eksikliğimiz varsa değerlendiriyor ve o yönde karar vermeye çalışıyoruz. Bu alınan, uygulanan karara da biz kurumumuz adına çok teşekkür ediyoruz.

Saygılar sunuyorum Değerli Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Peki, biz teşekkür ediyoruz.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Buyurun Ertuğrul Bey.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gösterdikleri uyum için, sürece olan katkıları için ben şahsım adına teşekkür ediyorum.

Aynı zamanda, Hazine ve Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğüne de yüksek düzeydeki uyumlu yaklaşımlarından dolayı ayrıca teşekkür ediyorum.

En son Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcisi söz aldı, tabii, orada bir teşekkürümü ifade edeyim. Tabii, orada bir incelik var; şimdi, 5 tavsiye kararının 3'üne olumlu yaklaşım var, burada 2 tane karara da cevap verilmemiş çünkü o 2 olumsuz yanıt gelirse oran yüzde 60'a birden inebilir. Ümit ediyorum ki o bekleyen 2 karara da olumlu yanıt vermek suretiyle yüzde 100 istatistiğinizi korumuş olursunuz.

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Evet, teşekkür ediyorum.

Böylece gündemimize aldığımız kurumların hepsini dinlemiş olduk.

Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde inceleyerek özetlemiş, denetçileri dinlemiş, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmiş bulunmaktayız.

Yürütülen çalışmalar çerçevesinde Alt Komisyon raporumuzu hazırlayacak ve Karma Komisyona sunacağız. Bu çerçevede hazırladığımız raporu görüşmek üzere son bir defa daha toplanabiliriz ya da çalışmalarımızı kâfi görüp bugün nihayete erdirebiliriz.

Onu soralım yani rapor hazırladıktan sonra tekrar bir Alt Komisyonla görüşelim mi yoksa direkt üst Komisyonla mı görüşelim?

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Raporu bir görelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI AHMET SALİH DAL - Öyle mi? Tamam, o zaman bir Alt Komisyon daha yapıyoruz sadece milletvekillerimizle o raporu görüşmek üzere.

Burada karma alt komisyonun çalışmalarının bir raporla karma komisyona sunulmasını redaksiyon yetkisiyle birlikte o zaman şimdiden oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt Komisyon raporumuz, Dilekçe ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyonla değerlendirilecektir.

Konuyla ilgili nihai rapor Meclis Başkanlığına Karma Komisyon tarafından sunulacaktır.

Muhalefet şerhleri Alt Komisyona sunulabileceği gibi, bir sonraki aşamada Karma Komisyon raporu içinde de sunulabilir.

Komisyonumuza adına toplantımıza katkı sağlayan bütün kurum ve kuruluşlarımıza teşekkür ediyorum.

Alt Komisyon çalışmalarımız boyunca özverili çalışmaları ve katılımlarıyla verimli bir süreç yürütülmesinde büyük katkısı olan kamu denetçilerimize çok teşekkür ediyor, görevlerinde başarılar diliyorum.

Toplantımızı sonlandırmadan önce, KDK kararlarına yüksek oranda ve geniş bir toplumsal etkiyle gösterdikleri uyum üzerine dinlemiş olduğumuz Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Hazine ve Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcilerine kamu denetçilerimizle beraber plaketlerini takdim edeceğiz.

Gündemimizde görüşülecek başka konu bulunmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.05